

Datum: 2026-03-18

Ärendenummer: SLK-2025-01230

Justitiedepartementet

Ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: ju.da@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ju2025/02525

Göteborgs Stads yttrande över Remiss från Justitiedepartementet - Rättssäkerhetens pris (SOU 2025:111)

Göteborgs Stad ställer sig överlag positivt till de förslag i utredningen som rör enskildas möjlighet att få rätt till ersättning för rättegångskostnader i mål i allmän förvaltningsdomstol och i ärenden i allmän domstol. Göteborgs Stad bedömer att utredningens förslag är särskilt viktiga för att tillförsäkra socialt utsatta grupper rätt till en rättvis rättegång men ser samtidigt att utredningen har underskattat de kostnader förslagen kommer att medföra för det allmänna. När det gäller utredningens förslag om en särskild kostnadsregel för vissa offentliganställda delar Göteborgs Stad utredningens bedömning om att en sådan regel behövs. Staden anser dock att regeln även borde omfatta de personkategorier som omfattas av bestämmelsen i 17 kap. 5 § brottsbalken, där bland annat socialtjänst- och utbildningspersonal ingår. Nedan kommenteras bedömningar och förslag i den ordning de presenteras i utredningen.

Utredningens förslag om en särskild kostnadsregel för vissa offentliganställda

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning om att förslaget behövs för att åtgärda problemet med att nuvarande processuella regler i vissa fall medfört att brottsutsatta offentliganställda fått betala ersättning till sina förövare. I ett läge där den enskilde utsätts för brott i tjänsten och bör ha rätt till stöd från det allmänna framstår en sådan ordning som oacceptabel.

Göteborgs Stad är dock ifrågasättande till att utredningen begränsar regeln till att endast gälla mål om skadestånd på grund av brott enligt 17 kap. 1-3 §§ brottsbalken. Det innebär att en stor mängd offentliganställda inte omfattas av regeln trots att precis samma argument kan göras gällande för dessa yrkesgrupper som för de som direkt omfattas av 17 kap. 1 och 2 §§. Myndighetsutövande är inte en omständighet som i detta avseende bör avgöra vilka som ska kunna tillgodogöras denna särskilda kostnadsregel. Det finns en stor utsatthet inom hela den offentliga förvaltningen, inte bara i förhållande till de som utövar myndighet. Som utredningen konstaterar, framstår denna avgränsning som inkonsekvent och inte i linje med de höga ambitioner om ett starkare skydd för offentliganställda som genomsyrat många andra lagförslag under senare år, se exempelvis Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1).

En utvidgning till att även kvalificera in offentligt anställda yrkesgrupper som omfattas av 17 kap. 5 § skulle i praktiken inte medföra någon väsentlig kostnadsökning totalt sett men är principiellt lika viktig. Göteborgs Stad anser därför att regeringen bör överväga att även inkludera en hänvisning till 17 kap. 5 § för det fall förslaget genomförs.

Utredningens förslag om nya regler för ersättning för rättegångskostnader i mål i allmän förvaltningsdomstol och i ärenden i allmän domstol

Göteborgs Stad instämmer i huvudsak i utredningens bedömningar gällande behovet av nya regler och hur dessa ska formuleras och bedömas. Nuvarande ordning framstår som onödigt krånglig och svårmotiverad utifrån den praxis som utvecklats i våra högsta domstolar under senare år. Att införa en möjlighet för enskilda att kräva och få ersättning direkt i ett mål i förvaltningsdomstol eller ett ärende i allmän domstol är processekonomiskt fördelaktigt för alla parter och ger bättre förutsättningar för processen att kunna uppfylla kraven utifrån både Europakonventionen och Regeringsformen. Utredningens förslag till regler och bedömning av vilka omständigheter som ska beaktas av domstolarna vid prövning av dessa ersättningsregler framstår som väl avvägda.

Utredningens konsekvensbedömning

Göteborgs Stad bedömer att utredningen har underskattat de kostnader den föreslagna regleringen av det allmännas kostnadsansvar i förvaltningsmål kommer att medföra för det allmänna. Enligt utredningens uppskattning skulle det allmännas kostnadsansvar aktualiseras i färre än en procent av de mål som avgörs i förvaltningsdomstolarna. Göteborgs Stad kan samtidigt konstatera att den föreslagna lagtexten och de allmänt hållna uttalandena i utredningen lämnar ett stort bedömningsutrymme för domstolarna att tolka när det kan anses vara oskäligt att en enskild ska stå för sina rättegångskostnader. Den föreslagna regleringen kommer med stor sannolikhet leda till en ökning av antalet yrkanden om att det allmänna ska ersätta enskildas rättegångskostnader. Hur stor andel av dessa som kommer att bifallas bestäms i slutändan av den praxis som domstolarna tillämpar.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning om att konsekvenserna av den föreslagna regleringen bör följas upp och att det eventuellt bör tillskjutas medel till de myndigheter som oftare kan förväntas träffas av ett kostnadsansvar. Staden vill här betona att en sådan uppföljning även bör omfatta kommunala förvaltningsmyndigheter och andra offentliga organ som förekommer som motparter i förvaltningsdomstol.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan.

Axel Josefson (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av yrkande från M, D, L, KD och SD den 12 mars 2026 (bilaga A).

Vid omröstning röstade Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP) och ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Jonas Attenius yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Pär Gustafsson (L) och Dan-Ove Marcelind (KD) röstade för bifall till Axel Josefsons yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot sex att bifalla Jonas Attenius yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 9 mars 2026
(bilaga B).

Göteborg den 18 mars 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Bilaga A

Yrkande (M), (D), (L), (KD) och (SD)

Yrkande angående – Remiss från Justitiedepartementet: Rättssäkerhetens pris (SOU 2025:111)

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen:

1. Yttrande över remiss Rättssäkerhetens pris (SOU 2025:111), i enlighet med nedan text, översänds till Justitiedepartementet.

Yrkandet

Göteborgs Stad har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet *Rättssäkerhetens pris (SOU 2025:111)*. Utredningen föreslår bland annat att enskilda i vissa fall ska kunna få ersättning för rättegångskostnader i mål i allmän förvaltningsdomstol när de vinner mot det allmänna.

Göteborgs Stad är i huvudsak positiv till regeringens förslag. Möjligheten att få ersättning för befogade rättegångskostnader kan stärka enskildas tillgång till rättslig prövning och bidra till ökad rättssäkerhet. Det kan särskilt vara viktigt i situationer där enskilda annars av ekonomiska skäl riskerar att avstå från att driva sin sak mot det allmänna.

Samtidigt är det viktigt att regelverket utformas så att ersättning endast lämnas när kostnaderna varit nödvändiga och befogade. Tillämpningen bör vara tydlig och förutsebar.

Göteborgs Stad bedömer sammantaget att förslagen i huvudsak är väl avvägda men att konsekvenserna för det offentliga bör följas upp efter att reglerna har trätt i kraft.

Bilaga B

Yttrande (SD)

Yttrande angående – Remiss från Justitiedepartementet - Rättssäkerhetens pris (SOU 2025 111)

Yttrande

Sverigedemokraterna har tagit del av den aktuella utredningen och dess betänkande. Utredningen innehåller flera förslag som syftar till att stärka brottsoffrets och den enskildes rättsliga ställning inom både straff- och förvaltningsprocessen. Vi välkomnar därför betänkandets allmänna inriktning, som ligger i linje med vår politik om att stärka brottsofferperspektivet och värna den enskildes rättigheter.

Förslagen innebär flera konkreta förbättringar för brottsoffren. Genom tydligare processrättigheter får den enskilde större insyn och inflytande i rättsprocessen, vilket minskar risken för att viktiga intressen och behov förbises.

Förbättrad rättssäkerhet innebär också att brottsoffret kan känna trygghet i att deras situation tas på allvar och att rättssystemet fungerar på ett transparent och rättvist sätt. Dessutom stärker de föreslagna åtgärderna skyddet för den enskildes intressen, vilket kan ge brottsoffren större möjlighet att återhämta sig och känna rättvisa efter att ha utsatts för brott.

Betänkandets förslag är viktiga steg i rätt riktning för att ge brottsoffren en starkare ställning och ökat skydd i rättssystemet.

I utredningen finns andra områden som är i behov av ytterligare eftertanke för att säkerställa att de blir träffsäkra och fullt ändamålsenliga. Det handlar om att vissa förslag behöver prövas noggrant för att undvika oavsiktliga konsekvenser och för att säkerställa att de verkligen uppnår sina syften på ett rättssäkert och effektivt sätt.